

Enligt sändlista
Kungörelsedelgivning

Bildande av Fallamosse östras naturreservat i Nässjö kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808, MB) området Fallamosse östra, som det avgränsas på bifogad karta (bilaga 1) och med de gränser som slutligen utmärks i fält, som naturreservat.

Syftet med reservatet är att:

- bevara och vårda en skogs- och myrmosaik med högmosse, öppna kärr, skogbevuxen myr och naturskogsartad barrblandskog
- bevara myrens hydrologiska värden
- bevara biologisk mångfald knuten till en skog- och myrmosaik med högmosse, öppna kärr, skogbevuxen myr och naturskogsartad barrblandskog
- inom ramen för bevarande av naturvärdena ge besökare möjlighet till naturupplevelser och ett rikt friluftsliv

Syftet ska uppnås genom att:

- högmosse, öppna kärr och skogbevuxen myr lämnas i huvudsak utan åtgärder, för att formas av intern dynamik och andra naturliga processer
- efterlikna en naturlig störningsregim för att gynna förekomsten av tall och lövträd i barrblandskogen genom i första hand återkommande naturvårdsbränning, i andra hand genom brandefterliknande åtgärder
- yngre skog naturvårdsrestaureras
- diken och torvtäcker läggs igen
- åtgärder för att gynna hotade och hänsynskrävande arter i första hand knutna till områdets högmosse, öppna kärr, skogbevuxen myr och barrblandskog ska kunna genomföras

Skälen enligt 7 kap. 5 § MB

Skälen att bilda naturreservat av Fallamosse östra är områdets mångformiga skogs- och myrmosaik med högmosse, öppna kärr, skogbevuxen myr och äldre naturskogsartad barrblandskog på fastmark. Det finns arter som dvärgbjörk och myrlilja på myren, garnlav i den gamla barrblandskogen samt tjäder och orre som är knutna till den öppna mossen tillsammans med den äldre barrblandskogen.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i enlighet med 7 kap. 5 § MB och med stöd av 7 kap. 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se **Naturreservatsföreskrifter**).

Länsstyrelsen fastställer, i enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bifogad skötselplan (bilaga 2), för områdets långsiktiga vård.

Naturreservatsföreskrifter

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 5 § MB OM INSKRÄNKNINGAR I RÄTTEN ATT ANVÄNDA MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk eller på annat sätt skada eller transportera bort hela eller delar av levande eller döda träd eller buskar. Undantag gäller siktröjning vid befintliga fasta jaktorn.
2. så eller plantera träd eller buskar
3. borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk bearbetning
4. anordna upplag av något slag
5. dika eller dikesrensa
6. bedriva täkt av något slag
7. uppföra byggnad, parkerings- eller campingplats eller annan anläggning. Förbudet gäller inte underhåll av befintliga jaktorn. Föreskriften gäller inte för att uppföra nytt eller flytta befintligt jaktorn som beviljats tillstånd enligt A14.
8. anlägga mark- eller luftledning, mast eller antenn
9. anlägga väg, led, bro eller spång
10. plantera in för trakten främmande arter

11. använda kemiska bekämpningsmedel, kalk eller andra växtnäringsämnen
12. uppföra stängsel eller annan hägnad
13. jaga tjäder, orre eller järpe

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsen tillstånd förbjudet att:

14. uppföra nytt eller flytt befintligt jaktorn

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 6 § MB OM FÖRPLIKTELSE FÖR ÄGARE OCH INNEHAVARE AV SÄRSKILD RÄTT ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmarkering och underhåll av gränserna för naturreservatet
2. uppsättning och underhåll av en eller flera informationstavlor där Höglandsleden passerar genom naturreservatet, enligt karta bilaga 1.
3. om behov uppstår får en enkel rastplats med bord, bänkar och eldstad anläggas i anslutning till Höglandsleden
4. naturvårdsrestaurering av yngre skog genom röjning och ringbarkning av främst gran och björk, enligt karta bilaga 1. Om det blir stora mängder röjningsrester som hindrar föryngring av tall och lövträd får dessa köras ut ur området om det är möjligt utan att skada andra naturvärden.
5. tillfällig stängsel för att gynna föryngring av tall och lövträd
6. naturvårdsbränning och de säkerhetsarrangemang som då krävs
7. undvika eller begränsa storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre genom fällning och barkning av angripna granar samt rotkapning och barkning av vindfällda granar. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet.
8. röjning/avverkning av igenväxningsvegetation på mossen, vid behov
9. igenläggning av diken och gamla torvtäcker efter hydrologisk utredning
10. åtgärder som punktvis markstörning, punktbränning, extensivt bete eller luckhuggning för att säkerställa förekomst av hotade och hänsynskrävande arter och i området förekommande naturtyper
11. bekämpning av för området invasiva eller främmande arter

12. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål

C. FÖRESKRIFTER ENLIGT 7 KAP. 30 § MB OM RÄTTEN ATT FÄRDAS OCH VISTAS INOM NATURRESERVATET SAMT OM ORDNINGEN I ÖVRIGT INOM NATURRESERVATET

Inom naturreservatet är det förbjudet att:

1. förstöra eller skada fasta naturföremål eller liggande eller stående döda träd eller buskar
2. varaktigt sätta upp tavla, skylt, inskrift, affisch eller därmed jämförlig anordning
3. samla in och därefter döda ryggradslösa djur. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning som beviljats tillstånd enligt C5.
4. plocka eller samla in mossor, lavar eller svampar, med undantag för insamling av enstaka exemplar för den artbestämning som inte låter sig göras i fält. Undantag gäller plockning av matsvamp för husbehov. Föreskriften gäller inte vid vetenskaplig undersökning som beviljats tillstånd enligt C5.

Inom naturreservatet är det utan Länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

5. utföra vetenskaplig undersökning

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.

Upplysning

Länsstyrelsen vill påminna om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än naturreservatsföreskrifterna gäller eller kan komma att gälla för området.

Uppgifter om naturreservatet

Administrativa data

Namn	Fallamosse östra
NVR-id	2064746
Areal	134,6 hektar (ha) varav vatten 0 ha
Beslut om Natura 2000	Nej
Kommun	Nässjö
Socken	Almesåkra
Lägesbeskrivning	ca 4 km sydväst om Almesåkra och ca 7 km sydöst om Malmbäck
Fastigheter	delar av fastigheterna Davidstorp 1:3, 1:9 och 1:10 och Kärrabo 1:6 och 1:7 Nyttjanderätter och servitut redovisas i sakägarförteckningen, bilaga 3
Fastighetsägarkategori	Enskilda
Gräns	Enligt beslutskartan, bilaga 1. Gränsen är inmätt enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jönköpings län

Beskrivning av området

Fallamosse östra utgör cirka en tredjedel av myrområdet Fallamosse. Fallamosse är en skogs- och myrmosaik med ett stort myrområde uppdelat av skogklädda fastmarksholmar. Området är mycket tilltalande med stora öppna mossar och kärr och det är en av landets högst belägna högmossar. Mossarna har en frisk vegetation med vitmossor, tuvull, tuvsäv och ris. Det finns gott om dvärgbjörk som här och var bildar täta buskage. Mossen utgörs av höljor och tuvsträngar och på några ställen finns mycket djupa, långsträckta gölar. Mot kanterna övergår den öppna mossen i en bred randskog med låga tallar och dvärgbjörk. Närmast fastmarkskanterna finns laggkärr med arter som dystarr och taggstarr. På vissa platser förekommer fält med myrlilja. Fallamossens hydrologi är intressant genom sin dränering som på vissa ställen sker under torven och där vattnet endast hörs porla i slukhål. Fastmarksholmarna är bevuxna med mestadels naturskogsartad barrblandskog vilket förstärker intrycket av vildmark. Här finns gott om torrakor och lågor. Garnlav förekommer i den gamla barrskogen.

Fallamosse östra är en lämplig miljö för skogshönsen tjäder, orre och järpe samt för ljungpipare på myren.

Höglandsleden går genom naturreservatets södra del. Att vandra på Höglandsleden är det enklaste sättet att besöka detta lite otillgängliga område. Leden passerar både den öppna högmossen och den naturskogsartade barrskogen vilket ger möjlighet till en omväxlande naturupplevelse.

Beskrivning av ärendet

Fallamosse östra utgör en del av myrskyddsplaneobjektet Fallamosse. Myrskyddsplaneobjektet Fallamosse delas av länsväg 820 och bildar två separata delar. Ärendet startade i januari 2018 när en markägare tog kontakt med Skogsstyrelsen inför en planerad avverkning i den östra delen. Kontakten vidarebefordrades till Länsstyrelsen som startade arbetet med att skydda den östra delen av Fallamosse. Eftersom det finns två tydliga delar av objektet kommer området att skyddas i två etapper. Övriga markägare i Fallamosse östra fick ett informationsbrev i mars 2018 om områdets naturvärden och Länsstyrelsens plan för ett skydda området som naturreservat. Ett informationsmöte hölls i april 2019 där alla markägare bjöds in och flera motsatte sig bildande av naturreservat. Under 2019 hade Länsstyrelsen fortsatta diskussioner med markägarna om skyddsform vilket resulterade i att tre fastigheter som berörs av denna del av myrskyddsplaneobjektet skyddar sin del av Fallamosse genom en överenskommelse om eget bevarande.

I februari 2020 beställde Länsstyrelsen värdering för de berörda delarna av Fallamosse östra. Vid samma tid beställdes förhandling om ersättning. Naturvårdsverket har därefter upphandlat nya ramavtal för värdering och förhandling och Länsstyrelsen har på grund av det behövt anlita andra företag för värdering och förhandling i början av 2022. Intrångsavtal har tecknats med alla berörda fastighetsägare 2021-2024. Gränserna för naturreservatet mättes in under 2024.

Samråd enligt 25 och 26 §§ förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har skett med Naturvårdsverket, Nässjö kommun och Skogsstyrelsen i Jönköpings distrikt. Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Nässjö kommun tillstyrker bildande av naturreservatet.

Förslag till bildande av Fallamosse östras naturreservat skickades på remiss den 19 augusti 2024 till Nässjö kommun, Skogsstyrelsen i Jönköpings distrikt, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Naturskyddsföreningen i Nässjö, Mellersta Götalands

jordägarförening, Lantbrukarnas riksförbund (LRF) i Jönköpings län samt Friluftsrådet i Jönköpings län. Samtidigt förelades sakägarna att inkomma med yttrande.

INKOMNA REMISSVAR

Yttranden har inkommit från Nässjö kommun och Skogsstyrelsen i Jönköpings distrikt.

Nässjö kommun är positiva till bildande av naturreservatet. Bildandet ligger i linje med kommunens mål att bevara och stärka biologiska mångfald och skydda värdefulla naturområden. De ser det som positivt för besökare att Höglandsleden passerar genom naturreservatet. De bedömer att föreskrifterna och skötselplanen är väl anpassade för att bevara och utveckla områdets naturvärden.

Skogsstyrelsen tillstyrker bildande av naturreservatet. De bedömer att skötselplanen är väl anpassad för områdets olika naturtyper och främjar områdets naturvärden. De bedömer att brukande av intilliggande skogsmark inte försvåras av naturreservatet med avseende på tillgängligheten till de markerna och att det i naturreservatet finns möjlighet att begränsa spridning av granbarkborre.

Motivering till beslutet

Länsstyrelsen arbetar med genomförande av, de av riksdagen beslutade, miljömålen. Naturreservatsbildning av Fallamosse östra bidrar till att miljökvalitetsmålen "Myllrande våtmarker", "Levande skogar" och "Ett rikt växt och djurliv" kan uppfyllas.

Fallamosse östra är av högsta värdeklass i länets våtmarksinventering och ingår i Myrskyddsplan för Sverige som en del av objektet Fallamosse. Inom området finns flera nyckelbiotoper och objekt med höga naturvärden registrerade av Skogsstyrelsen. Fallamosse östra är av riksintresse för naturvärden (NRO06024). Naturreservatsbildningen av Fallamosse östra prioriteras också i enlighet med den strategi som finns vid urval av skogsområden för långsiktigt skydd (Strategi för formellt skydd av skog i Jönköpings län, 2020, Länsstyrelsen i Jönköpings län och Skogsstyrelsen distrikt Jönköpings län). Skogen inom Fallamosse östra bedöms ha högt värde på beståndsnivå och området ligger inom värdestrakt för barrskog.

Förutom riksintresse för naturvärden ligger Fallamosse östra inom riksintresse för energiproduktion vindbruk och riksintresse för totalförsvaret. När det gäller riksintresse för energiproduktion kan en eventuell nybyggnation av vindkraftverk innebära en konflikt med riksintresset för naturvård, och i förlängningen även reservatsbildandet. Riksintresset för totalförsvaret är däremot ett påverkansområde med stoppområde för höga objekt, vilket innebär att inga vindkraftverk får byggas. Länsstyrelsen gör därför ingen prövning mellan de motstående riksintressena för naturvård och energiproduktion. Eftersom föreskrifterna för naturreservatet förbjuder bland annat ny byggnad, luftledning, mast och antenn bedömer Länsstyrelsen att naturreservatsbildningen inte innebär någon intressekonflikt vad gäller riksintresset för totalförsvaret.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga naturvärden motiverar ett skydd mot täkt, dikning, produktionsinriktad avverkning och plantering samt borttransport av död ved. För att bevara områdets naturvärden är det i behov av en anpassad skötsel i form av naturvårdsrestaurering av yngre skog samt igenläggning av diken och gamla torvtäkter. Området ska därför skyddas som naturreservat.

Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att bevara skogs- och myrmosaikerna med öppna högmossar, kärr, sumpskog och äldre barrblandskog. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § MB avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB och med den för området gällande översiktsplanen.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna bedöms inte vara av sådan omfattning att de allvarligt försvårar allmänhetens möjligheter att utnyttja området. I enlighet med vad som sägs i 3 och 4 §§ förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar bedömer Länsstyrelsen därför att det saknas skäl att ta fram en konsekvensutredning.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 4 § MB får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturreservat.

Enligt 7 kap. 5 § MB ska i ett beslut om att bilda naturreservat skälen för beslutet anges. I beslutet ska också anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, såsom förbud mot bebyggelse, uppförande av stängsel, upplag, schaktning, täkt, uppodling, dikning, plantering, avverkning, jakt, fiske och användning av bekämpningsmedel. En inskränkning får innebära att tillträde till området förbjuds under hela eller delar av året.

I 7 kap. 6 § MB anges att om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla sådana intrång som att det inom området

1. anläggs vägar, parkeringsplatser, vandringsleder, raststugor, tältplatser, badplatser, sanitära inrättningar eller liknande anordningar,
2. bereds tillträde till mark för allmänheten där allmänheten annars inte har rätt att vistas,
3. utförs gallring, röjning, slätter, plantering, betesdrift, avspärning eller liknande åtgärder, eller
4. genomförs undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

I 7 kap. 25 § MB anges att vid prövning av frågor om skydd av områden enligt detta kapitel ska hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I 7 kap. 30 § MB stadgas att föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel och om ordningen i övrigt inom området får meddelas av regeringen eller

den myndighet som regeringen bestämmer, om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Föreskrifterna ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

I 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. anges bl.a. att länsstyrelsen ansvarar i länet för områdesskyddet.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska länsstyrelsen fastställa en skötselplan för ett naturreservats långsiktiga vård. En skötselplan ska ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat.

Länsstyrelsen får, enligt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., meddela föreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Av 2 kap. 6 § MB framgår att för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska det väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Bestämmelserna i 3 och 4 kap. ska, bl.a. vid prövning av frågor enligt 7 kap., tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Enligt 5 § förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. ska den myndighet som ska tillämpa bestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken i ett ärende, i beslutet ange om den prövade anläggningen, verksamheten eller åtgärden går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande regionplanen eller kommunala översiktsplanen.

I 3 kap. 6 § andra stycket MB anges att områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Av 3 kap. 8 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Av 3 kap. 9 § andra stycket MB följer att områden som är av riksintresse på grund av att de behövs för totalförsvarets anläggningar ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Enligt 3 kap. 10 § ska om ett område är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar

en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt.

Information

Beslutet kungörs i länets författningssamling samt i berörda dagstidningar. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB träder i kraft den 17 januari 2025 och de gäller omedelbart även om de överklagas. Kungörelsen införs i Smt-gruppen den 19 december 2024, vilket innebär att ett eventuellt överklagande ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 9 januari 2025

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Johan Löwenadler Davidsson med naturvårdshandläggare Helena Uhlén som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Gustav Enander och biträdande enhetschef Sara Lamme medverkat.

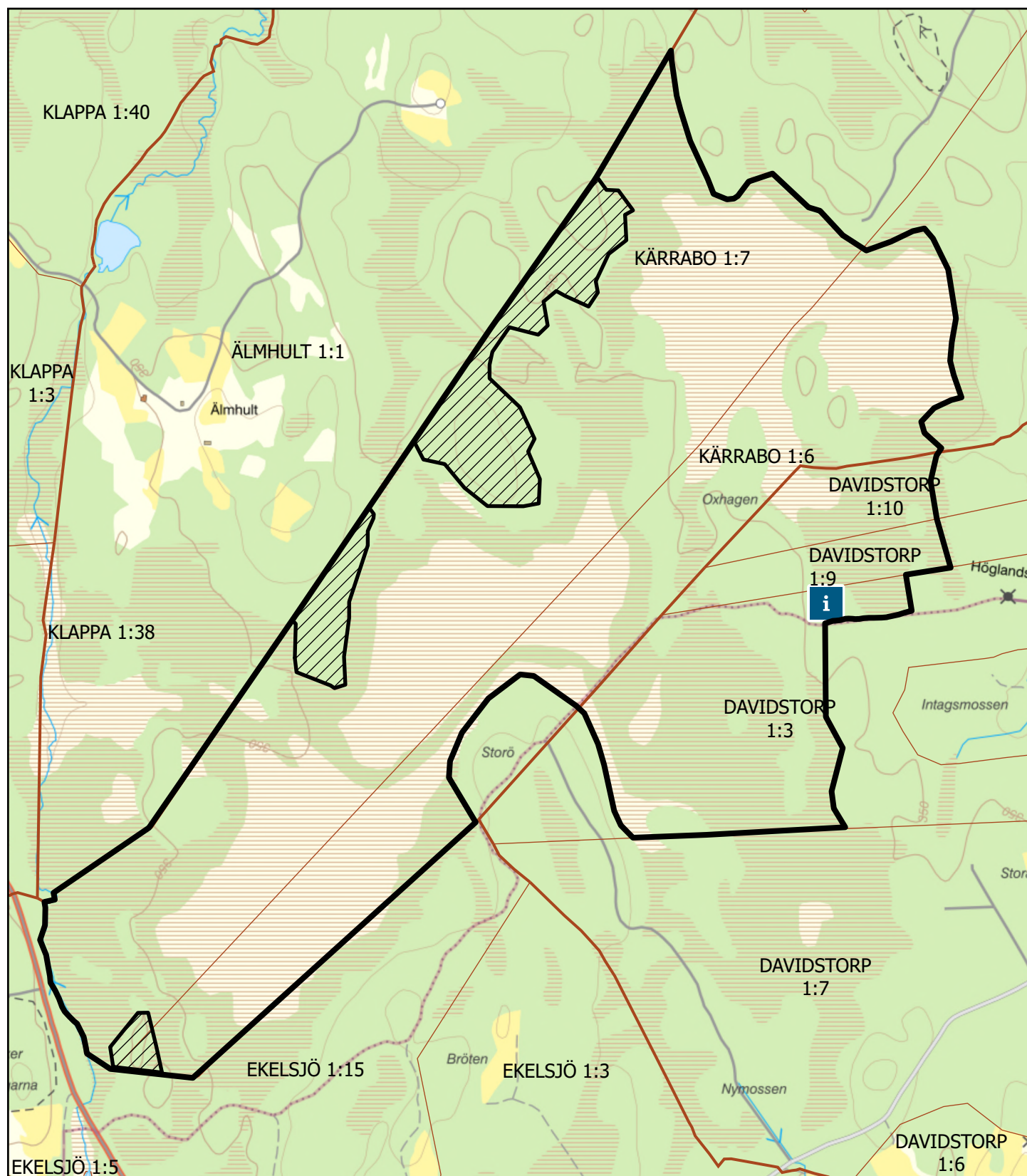
Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med bilagor
3. Karta som visar var Överenskommelse om eget bevarande har tecknats
4. Sakägarförteckning
5. Överklagandehänvisning regeringen
6. Sändlista

Fallamosse östras naturreservat

Bilaga 1

Tillhör Länsstyrelsens beslut
2024-12-13, dnr 850-2018

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan
© Länsstyrelsen Jönköping

- Naturreservatsgräns
Fallamosse östra
- Föreskriftsområde B4
- Information

Skala 1:10 000

